

Ebrill 2020

Gwerthusiad Canol Cyfnod Cronfa Drawsnewid 'Cymru Iachach' – Crynodeb Gweithredol

Datganiad ynghylch yr achosion o coronafeirws Covid-19

Mae'r crynodeb gweithredol ar gyfer yr adroddiad gwerthuso canol pwynt hwn yn ystyried tystiolaeth a gasglwyd cyn i achosion o Coronafirws Covid-19 gael effaith ar y sector iechyd a gofal cymdeithasol felly mae'n bwysig ystyried canfyddiadau'r gwerthusiad yn y cyd-destun hwn.

Wrth ddod i'r casgliadau terfynol ar gyfer y gwerthusiad, a chyn belled ag yr oedd yn bosibl gwneud hynny mewn amgylchedd sy'n newid yn gyflym, adlewyrchir ar effaith bosibl y pandemig coronafirws ar ddyfodol prosiectau Cronfa Drawsnewid. Mae hyn hefyd wedi'i ystyried wrth ddrafftio'r argymhellion.

Bydd yr adroddiad gwerthuso terfynol, i'w gyhoeddi yn 2021, yn ystyried yn llawn effaith Covid-19 ar gyflawniadau'r Gronfa Drawsnewid.

Crynodeb Gweithredol

Nodau'r Ymchwil

Comisiynwyd Ymchwil OB3 ar y cyd â'r Sefydliad Gofal Cymdeithasol er Rhagoriaeth (SCIE) gan Lywodraeth Cymru ym Medi 2019 i gyflawni gwerthusiad o Gronfa Drawsnewid (CD) 'Cymru Iachach'.

Dwy nod sydd i'r gwerthusiad, sef:

- gwerthuso i ba raddau mae'r CD wedi cyflymu'r gwaith o fabwysiadu dulliau newydd o weithio'n ehangach a'u datblygu er mwyn disodli neu ail-gyflunio gwasanaethau cyfredol a gwella'r deilliannau ar gyfer pobl
- gwerthuso cydrannau unigol y modelau newydd sydd wedi hwyluso mabwysiadu ac uwchraddio dulliau newydd o weithio'n llwyddiannus (ac yn aflwyddiannus).

Y Dull

Roedd y gwerthusiad canol cyfnod, a gyflawnwyd rhwng Hydref 2019 a Mawrth 2020, yn cwmpasu'r elfennau gwaith canlynol:

- cyfnod cychwynnol i gynnwys cyfarfod cychwynnol i drafod y rhaglen waith, cyrchu gwybodaeth a dogfennaeth perthnasol a pharatoi adroddiad cychwynnol
- gwaith ymchwil desg gan gynnwys adolygu'r dogfennau polisi a'r ddogfennaeth weithredol perthnasol
- cyflawni cyfres o gyfweiliadau pennu cwrmpas dros y ffôn ac wyneb yn wyneb gyda chynrychiolwyr o bob un o'r gwerthuswyr a benodwyd gan y Byrddan Partneriaeth Rhanbarthol (BPRh)
- datblygu templed adrodd ar gyfer y gwerthusiadau rhanbarthol
- paratoi cyfres o ganllawiau trafod lled-strwythuredig
- cyflawni cyfweiliadau gyda rhanddeiliaid polisi a strategol
- cyflawni pecyn o waith maes ansoddol ar draws y saith BPRh
- cyflawni meta-ddadansoddiad manwl o'r adroddiadau gwerthuso rhanbarthol a baratowyd gan y BPRh
- paratoi'r adroddiad terfynol yma.

Trosolwg o'r Gronfa Drawsnewid

Cyhoeddwyd 'Cymru Iachach: Ein Cynllun Iechyd a Gofal Cymdeithasol' (CI)¹ ym Mehefin 2018, ac roedd yn pennu gweledigaeth hirdymor ar gyfer 'system gyfan iechyd a gofal cymdeithasol' at y dyfodol. O fewn CI roedd yna weithred i 'sefydlu CD wedi ei thargedu i gynorthwyo gweithrediad y Cynllun hwn', ac yn enwedig y modelau iechyd a gofal cymdeithasol di-dor sy'n cael eu hyrwyddo gan y BPRh.

Pwrpas y CD yw darparu cyfanswm o £100m i gyflymu datblygiad modelau darpariaeth iechyd a gofal cymdeithasol newydd, eu hehangu, a dangos eu gwerth. Mae'r CD yn rhan o Raglen Drawsnewid ehangach a sefydlwyd i gyflawni'r ymrwymadau a wnaed yn CI.

Lansiwyd y gronfa yn haf 2018, a gwahoddwyd pob un o'r saith BPRh i gyflwyno cynigion i'w hariannu gan eu hannog i ganolbwyntio ar fodelau a fyddai'n gwneud cynnydd cynnar wrth:

- alinio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol di-dor
- ddatblygu darpariaeth iechyd a gofal cymdeithasol sylfaenol a chymunedol yn lleol, a
- gwasanaethau a gweithgareddau atal newydd integredig.

Yr amcan hirdymor oedd y câi'r rhain, a modelau newydd eraill, eu mabwysiadu gan ddarparwyr iechyd a gofal cymdeithasol, ar lefel leol, rhanbarthol a chenedlaethol, wedi eu hariannu o'u hadnoddau eu hunain.

Roedd canllawiau Llywodraeth Cymru ar gyfer y CD yn pwysleisio bod angen i bob prosiect ddarparu:

- disgrifiad clir o gwmpas ac amcanion y prosiect, mewn perthynas â CI a'r Egwyddorion Cynllunio perthnasol
- amserlen fisol sy'n nodi cerrig milltir a defnydd o adnoddau, gan gynnwys cyllid, trwy gydol oes y prosiect
- manylion am sut y câi'r prosiect ei werthuso'n broffesiynol

¹ [Llywodraeth Cymru \(2018\) Cymru Iachach: Ein Cynllun Iechyd a Gofal Cymdeithasol](#)

- manylion ynghylch sut y bydd y prosiect yn cysylltu gyda rhanddeiliaid allweddol, ac yn arbennig y rhai sy'n chwarae rhan uniongyrchol yn y prosiect a 'mabwysiadwyr nesaf' posibl y model neu'r dull newydd
- manylion am sut y bydd y model newydd yn gynaliadwy ar ôl cwblhau'r prosiect trawsnewid.

O ran meini prawf ar gyfer dethol roedd yna ddisgwyliad y byddai'r holl gynigion yn mynd i'r afael â'r ddwy Egwyddor Cynllunio (yn gallu datblygu ac yn drawsnewidiadwy) ac o leiaf un arall.

Erbyn Mehefin 2019, roedd cyfanswm o 12 cynnig wedi cael sêl bendith ar draws y saith BPRh, gwerth cyfanswm o £87m fel a ganlyn:

- £6.9m i BPRh Caerdydd a Bro Morgannwg
- £22.7m i BPRh Cwm Taf Morgannwg
- £13.5m i BPRh Gwent
- £13m i BPRh Gogledd Cymru
- £2.6m i BPRh Powys
- £16.5m i BPRh Gorllewin Morgannwg
- £12m i BPRh Gorllewin Cymru.

Yn ogystal, mae prosiect Cydweithio dros Ofal yr Arennau £2m wedi cael cyllid o'r CD. Rhwydwaith Arennol Clinigol Cymru yw noddwr y prosiect, a Chwm Taf Morgannwg sy'n gweithredu fel BPRh nawdd.

Rhyddhawyd y cyllid i'r BPRh gyflawni eu prosiectau rhwng Hydref 2018 a diwedd Rhagfyr 2020 i gychwyn. Mae dyddiadau cymeradwyo a chychwyn yn amrywio fesul BPRh. Cyhoeddwyd estyniad i'r amserlen cyflawni tan Fawrth 2021 ym mis Ionawr 2020 er mwyn helpu i fwyafu deilliannau'r cyllid.

Canfyddiadau allweddol y gwerthusiad

Mae prif ganfyddiadau'r gwerthusiad wedi eu nodi isod:

Dyluniad y rhaglen

- Mae gan Lywodraeth Cymru uchelgais hirdymor i drawsnewid y gwasanaeth iechyd a gofal cymdeithasol ar draws Cymru, ac mae hyn wedi cael ei fynegi'n glir yn ei strategaeth 'Cymru Iachach' (CI).
- Mae'r Gronfa Drawsnewid (CD) sydd â'r nod o gynorthwyo'r trawsnewid yma, wedi cael ei datblygu mewn cyd-destun polisi cefnogol iawn, ac mae'n ymateb yn uniongyrchol i'r blaenoriaethau ar gyfer newid a bennwyd mewn dau adolygiad allweddol, sef Adolygiad OECD a'r Adolygiad Seneddol.
- Wrth ddylunio'r CD, mae'r rhai sy'n gyfrifol am lunio polisi wedi cofleidio'r egwyddorion allweddol sydd wrth wraidd y CI, a'r blaenoriaethau a bennwyd yn yr adolygiadau hyn, gan gynnwys y Nodau Pedwarplyg, y deg Egwyddor Cynllunio a Gofal Iechyd Darbodus. Yn ogystal, mae'r Gronfa wedi cael ei dylunio i fabwysiadu'r amcanion a bennwyd yn y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.
- Yn ei ddull o weithredu i ddyrannu cyllid trwy'r CD, mae Llywodraeth Cymru wedi mabwysiadu dull llai cyfarwyddol o fynd ati nag yr oedd Adolygiad OECD yn ei awgrymu, ac mae hyn wedi golygu bod yr BPRh yn dylunio cynigion prosiect trwy ddull sy'n fwy 'o'r gwaelod i fyny'. Er y gallai hynny fod yn rhesymegol wrth sicrhau bod prosiectau'n mynd i'r afael â blaenoriaethau rhanbarthol, mae hi wedi golygu bod prosiectau â nodau ac amcanion tebyg yn cael gwahanol hunaniaethau a modelau gweithredu hefyd, a fydd yn codi sialensiau o ran datblygu ymyraethau effeithiol mewn rhanbarthau eraill.
- O ran ei ddull o ddyrannu cyllid, mae Llywodraeth Cymru wedi cefnogi 30 o brosiectau ar draws y rhanbarthau, sy'n uwch o lawer na'r nifer a awgrymodd CI, a awgrymodd y dylai pob rhanbarth ddatblygu dau brosiect strategol yr un. Er y bwriedir i lawer o'r prosiectau hyn gyfrannu at raglenni gwaith strategol mwy a strategaethau rhanbarthol, mae yna risg na fydd ariannu nifer fawr o brosiectau llai yn cyflawni lefel strategol y newid a ragwelwyd ar gyfer y CD. Am hynny, mae angen i'r BPRh sicrhau eu bod yn gallu dangos, ar ffurf

tystiolaeth werthuso gadarn, y cyfraniad a wnaeth yr holl brosiectau a ariennir tuag at eu deilliannau rhanbarthol strategol.

- Mae'r Gronfa Drawsnewid yn un o sawl ffrwd ariannu y mae BPRh yn eu defnyddio yn eu hymdrechion i integreiddio gwasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol, ac mae yna achos cadarn o blaid dull system-eang o weithredu mewn perthynas ag ariannu yn y dyfodol er mwyn lleihau'r baich gweinyddol ac adrodd, ac eglurhau'r nodau strategol cyffredinol y mae'r cyllid yn ceisio eu cyflawni.
- Gwnaeth amseriad y galw am geisiadau hi'n ymestynol i'r rhan fwyaf o'r BPRh ddatblygu cynigion, ac er y croesawyd y dull hyblyg ac agored o weithredu ar y cychwyn, mae'r dull o fynd ati i reoli'r CD wedi bod yn gynyddol gyfarwyddol. Fodd bynnag, gwnaed y gofynion adrodd a gwerthuso rhanbarthol yn glir o'r cychwyn cyntaf yn rhan o'r broses ymgeisio. Os nad yw gwybodaeth o'r fath ar gael, mae yna risg y bydd yna ddiffyg truenus o dystiolaeth gadarn am effaith y CD a'r gwahaniaeth a wnaed

Cyflawni'r rhaglen

- Mae'r rhan fwyaf o'r modelau sy'n cael eu hariannu gan y CD yn rhai newydd a gallent fod yn drawsnewidiol i'r rhanbarth o dan sylw, ond mae yna themâu sy'n gorgyffwrdd a dulliau gweithredu tebyg. Mae yna risg o ddyblygu ymdrechion - gyda sawl dull o weithredu sydd ychydig bach yn wahanol i'w gilydd yn cael eu datblygu mewn amryw o ranbarthau heb unrhyw ymdrech i rannu'r hyn a ddysgwyd. Yn aml, mae gwahanol enwau a therminoleg i ddisgrifio dulliau tebyg o weithredu, sy'n ei gwneud yn anodd clustnodi modelau cyffredin a all fod yn weithredol ar draws mwy nag un rhanbarth. Nid yw nifer o fodelau'n arbennig o ddiffiniedig ac mae yna risg na fydd fawr ddim datblygiad i'r rhain o lefel isranbarthol i ranbarthol, neu o ranbarthol i genedlaethol o ganlyniad.
- Er bod y rhan fwyaf o'r prosiectau wedi datblygu ar gyflymdra newid sydd naill ai'n gyflym (saith) neu resymol (16), mae lleiafrif (saith) wedi wynebu problemau sylfaenol ac oedi, ac nid oeddent wedi eu sefydlu adeg paratoi'r adroddiadau canol cyfnod.

- Yn nodweddiadol, mae'r prosiectau sydd wedi cymryd mwy o amser i'w rhoi ar waith wedi wynebu problemau technegol, sialensiau recriwtio, problemau sy'n ymwneud â threfniadau llywodraethu a phroblemau sy'n ymwneud â negodi manylebau contract allanol. Mae hi'n bwysig myfyrio ar y problemau hyn sy'n aml y tu hwnt i ddylanwad rheolwyr prosiectau, a dysgu gwersi naill ai er mwyn gyflymu trefniadau o'r fath, neu er mwyn caniatáu ar gyfer integreiddio cyfnod cynllunio i unrhyw gronfa drawsnewid yn y dyfodol.
- Mae hi'n debyg bod prosiectau o'r ysbyty adref wedi datblygu'n gynt nag eraill, o bosibl am eu bod wedi cael eu datblygu ar sail dulliau o weithredu sy'n bodoli eisoes, bod y galw am y mentrau hyn eisoes yn bodoli ac am eu wedi bod yn symlach i'w rhoi ar waith.
- Cyfanswm gwariant y gyllideb CD erbyn diwedd Mawrth 2020 oedd 41% o gyfanswm y gyllideb. Roedd y gwariant dros 12 mis cyntaf y rhaglen yn bryderus o araf oherwydd y gwahanol sialensiau roedd y BPRh yn eu hwynebu wrth roi prosiectau ar waith, a dylai Llywodraeth Cymru gymryd hynny i ystyriaeth wrth gynllunio unrhyw raglenni ariannu tebyg yn y dyfodol. Mae hi'n galonogol bod y gwariant dros y chwarter diweddaraf (hyd Fawrth 2020) wedi dwysáu, sy'n adlewyrchu'r ffaith fod nifer o brosiectau wedi dod yn 'fyw' yn ddiweddar iawn.
- Bydd yn ymestynnol, os nad yn amhosibl, i'r rhaglen ddefnyddio gweddill y dyraniad cyllid dros y cyfnod o 12 mis sy'n weddill hyd Fawrth 2021, ac un rheswm pwysig am hynny yw effaith ddigynsail y coronafeirws Covid-19 ar ddarparwyr iechyd a gofal cymdeithasol yn ystod y cyfnod hwn.
- Mae hi'n debyg bod y CD yn cael effaith gadarnhaol wrth ddarbwylo partneriaid i gydweithio, ac mae yna ryw dystiolaeth gychwynnol ar draws y rhanbarthau lle mae staff yn dechrau meddwl mewn ffordd wahanol a newid eu diwylliant gwaith. Mae hyn yn dal i fod yn ymestynnol dan amodau ariannol mor anodd fodd bynnag, ac mae prosiectau wedi wynebu sawl sialens wrth roi'r peth ar waith.
- Roedd yr amserlen oedd ar gael i gyflawni gwir drawsnewid yn uchelgeisiol iawn o'r cychwyn cyntaf, ond mae hyn wedi cael ei lesteirio ymhellach gan nifer o ffactorau gan gynnwys oedi wrth gymeradwyo ceisiadau, problemau

helaeth o ran recriwtio a'r pwysau ariannol sy'n wynebu'r sector iechyd a gofal cymdeithasol ar led.

- Mae'r strwythurau llywodraethu ar gyfer y prosiectau i'w gweld yn briodol ac yn gweithio'n dda, ac mae ganddynt ymrwymiad cynyddol yr uwch reolwyr.
- Cyfyngedig fu cysylltiad dinasyddion yn y gwaith o gyd-gynhyrchu cysyniadau prosiectau neu eu cyflawni hyd yn hyn, ac mae angen gosod mwy o ffocws ar yr agwedd hon dros weddill y cyfnod cyflawni.
- Mewn modd tebyg, mae cysylltiad y gweithlu a rhanddeiliaid eraill, lle mae hyn wedi digwydd o gwbl, wedi arwain at fanteision cadarnhaol o ran y prosiectau, ond nid yw hyn wedi digwydd drwyddi draw.

Allbynnau a deilliannau'r rhaglen

- Mae cyfanswm o 30 'prosiect' wedi cael eu hariannu ar draws saith BPRh ac ar y neu hadroddiadau canol cyfnod, mae 22 o brosiectau'n weithredol. Ar draws yr wyth prosiect sy'n weddill roedd hi'n nail ai'n aneglur a oedd y prosiectau'n hollol weithredol neu doedden nhw ddim ar gael eto.
- Mae gan rai o'r prosiectau sydd ar droed hunaniaethau mwy diffiniedig a gweladwy nag eraill, ac o ganlyniad gallai fod yn haws eu cyfleu, eu mabwysiadu a'u datblygu ar draws ardaloedd eraill yn y dyfodol.
- O ran eu natur, mae prosiectau sydd wedi esblygu o ddulliau sy'n bodoli eisoes ac sydd wedi eu sefydlu'n gadarnach yn narpariaeth y brif ffrwd yn fwy ymestynnol i'w cyflwyno fel modelau gweladwy a gwahanol.
- Nid yw'n bosibl i'r adroddiad canol cyfnod hwn fwrw llawer o oleuni ar y deilliannau y mae'r prosiectau a ariennir yn eu cyflawni hyd yn hyn, a hynny i raddau helaeth oherwydd dyddiadau dechrau diweddar llawer ohonynt.
- Mae yna gonsensws eang ei bod hi'n rhy gynnar i allu dangos tystiolaeth o'r gwahaniaeth y mae prosiectau'n ei gwneud, ac i ba raddau y maent yn cyflawni'r deilliannau a fwriadwyd, ac eithrio'r rhai sy'n dueddol o fod yn gysylltiedig â phrosesau, fel newidiadau i systemau sefydliadol a dulliau o weithio.

- Yn yr un modd, prin yw'r dystiolaeth sydd ar gael ar hyn o bryd i fedru dod i safbwynt gwybodus ynghylch i ba raddau y mae modelau'n debygol o gael eu cynnal neu eu ehangu ar ôl i'r cyllid ddod i ben,
- Ar adeg adrodd canol cyfnod, mae prosiectau yn blaenoriaethu'r angen i gasglu a thystiolaethu'r cyfraniad a wneir gan yr ymyriadau, gan dderbyn y bydd priodoli unrhyw wahaniaeth a wneir yn heriol yng ngholeuni ffynonellau cyllid ac allanolion eraill sy'n effeithio ar y sector iechyd a gofal cymdeithasol.

Argymhellion

Mae'r casgliadau a'r argymhellion a gynigir yma'n seiliedig ar ganfyddiadau'r gwerthusiad o'r gwaith maes a'r gwaith dadansoddi data a gyflawnwyd hyd canol Mawrth 2020. Mae hi'n ddilys ac yn briodol bod y canfyddiadau hyn yn cael eu hystyried o fewn y cyd-destun hwnnw.

Fodd bynnag, mae coronafeirws Covid-19 wedi ychwanegu pwysau digynsail at y sector iechyd a gofal cymdeithasol, ac yn debygol o gael effaith sylweddol ar gyllid a blaenoriaethau ar gyfer y dyfodol. Gan hynny, mae'r argymhellion yn ceisio cymryd cyd-destun newydd argyfwng iechyd cyhoeddus y coronafeirws Covid-19 i ystyriaeth.

Cynigir cyfres o argymhellion ar gyfer y CD. Mae'r rhain wedi cael eu rhannu'n ddwy adran ar wahân.

- Awgrymiadau gweithredol i'w cyflawni ar unwaith ar gyfer gweddill cyfnod y rhaglen yw argymhellion un i saith
- Argymhellion strategol tymor hwy yw argymhellion wyth i bymtheg gyda'r nod o ddysgu gwersi ehangach o'r CD.

Argymhellion ar gyfer gweddill cyfnod cyflawni'r CD

Argymhelliad 1

Ar hyn o bryd, nid oes gan brosiectau'r CD y systemau a'r prosesau angenrheidiol i gofnodi data a thystiolaeth o ddeilliannau, effeithiau a'r gwahaniaeth a wnaed er mwyn cyflwyno achos busnes ar gyfer cyllid cynaliadwy yn y dyfodol. Dylai'r BPRh weithio gyda'u gwerthuswyr allanol penodol er mwyn sicrhau bod gan bob prosiect fframwaith gwerthuso cadarn i gasglu tystiolaeth am ddeilliannau (nid dim ond allbynnau clinigol a DPA perfformiad) at ddibenion adrodd yn y dyfodol.

Argymhelliad 2

Er mwyn rhoi mwy o amser i brosiectau CD gael eu gweithredu a chasglu'r dystiolaeth angenrheidiol am effeithiau, dylai Llywodraeth Cymru edrych i ymestyn yr amserlen o leiaf 12 mis. Dylid blaenoriaethu unrhyw estyniad a gymeradwyir ar gyfer prosiectau:

- a) Sy'n gallu dangos eu bod yn cyflawni neu'n rhagori ar eu hamcanion gwreiddiol a/neu
- b) Sydd wedi cael eu cyflymu mewn ymateb i Covid-19.

Oherwydd yr ansicrwydd ynghylch datblygiad pandemig y coronafeirws Covid-19, dylid parhau i adolygu'r argymhelliad hwn ac ymestyn yr amserlen eto fyth os oes angen.

Argymhelliad 3

Lle bo safbwynt y BPRh yn glir nad yw rhai ymyraethau'n gweithio, neu nad ydynt wedi dwyn ffrwyth eto, dylai'r BPRh a Llywodraeth Cymru gynnal dialog agored a gonest i glustnodi'r rhain a sefydlu proses i gau pen y mwdwl ar y prosiectau hyn.

Argymhelliad 4

Yng ngoleuni pandemig y coronafeirws Covid-19, dylai Llywodraeth Cymru a'r BPRh ystyried newid ffocws prosiectau'r CD ar gyfer gweddill cyfnod y gweithgareddau a all helpu i leddfu'r pwysau sydd ar iechyd a gofal cymdeithasol yn y cyfnod interim e.e. trwy gynyddu darpariaeth gofal yn y gymuned neu ryddhau pobl o'r ysbyty. Dylid ail-ddyrannu unrhyw gyllid CD sy'n weddill i weithgareddau Covid-19.

Argymhelliad 5

Dylai'r BPRh ganolbwyntio ar ddatblygu strategaethau ymadael clir a chadarn ar gyfer eu prosiectau CD yn ystod gweddill y cyfnod fel y gellir cynnal y chwistrelliad o gyllid a ddarperir gan y CD at y dyfodol.

Dylai strategaethau ymadael ystyried hefyd sut y gall y BPRh sicrhau bod modd cyflymu'r cydrannau llwyddiannus o'r gwahanol fodelau a'r dulliau newydd o weithredu i'w mabwysiadu ar raddfa ehangach a'u datblygu ar lefel ranbarthol neu genedlaethol yn y dyfodol.

Argymhelliad 6

Gofynnir i'r BPRh ddefnyddio gwahanol fecanweithiau adrodd ar gyfer sawl ffrwd ariannu debyg o fewn yr un adran o Lywodraeth Cymru. Mae'r diffyg cysondeb yma'n creu beichiau gweinyddol sylweddol. Dylai Llywodraeth Cymru ystyried alinio gofynion adrodd y gwahanol gronfeydd fel bod yr holl wybodaeth yn cael ei chyflwyno yn yr un fformat yr un pryd.

Argymhelliad 7

Os caiff Argymhellion 1-6 eu gweithredu fel rhan o'r model dylunio a chyflawni ar gyfer trawsnewid yn y dyfodol, dylai hynny ryddhau mwy o amser i reolwyr prosiectau ystyried yr hyn a ddysgwyd o brosiectau'r CD.

O ran y Gronfa Drawsnewid gyfredol, lle bo modd dylid gwneud pob ymdrech i roi prosesau ar waith i rannu dysg am 'beth sy'n gweithio' ar lefel ranbarthol ar draws y BPRh.

Ar lefel genedlaethol, mae gan Lywodraeth Cymru rôl bwysig i'w chwarae wrth sicrhau bod yr hyn a ddysgir gan fodelau a dulliau ar themâu tebyg yn cael ei ystyried a'i rannu.

Dylai elfen Cymunedau Maes y gwerthusiad cenedlaethol chwarae rhan bwysig wrth sicrhau hyn. Dylai Llywodraeth Cymru ystyried datblygu 'manylebau' cenedlaethol sy'n ymgorffori'r gwersi a'r arferion gorau i gydategu unrhyw gyflwyniad pellach neu ddatblygiad o'r modelau llwyddiannus yn y dyfodol.

Argymhellion strategol tymor hwy:

Argymhelliad 8

Er bod y cysylltiadau rhwng CI a CD yn glir, yn y dyfodol rydyn ni'n argymhell y dylai Llywodraeth Cymru neilltuo digon o amser yn ystod cyfnod dylunio unrhyw raglen ariannu i weithio mewn partneriaeth â'r BPRh i ystyried a dadansoddi eu blaenoriaethau ranbarthol ar gyfer cyllid o'r fath. Dylid datblygu canllawiau manylach sy'n parhau i ddarparu hyblygrwydd, ond sy'n fwy strategol ac wedi eu targedu'n well.

Argymhelliad 9

Yn y dyfodol, dylai fod yna gyfeiriad cliriach gan LIC a chyllid ar gyfer llai o brosiectau trawsnewid ond rhai sy'n fwy strategol eu natur, yn unol â'r bwriad gwreiddiol a nodwyd o fewn yr Adolygiad Seneddol.

Dylai'r BPRh gymryd mwy a mwy o gyfrifoldeb dros gynllunio a darparu eu trawsnewidiad eu hunain a chyflwyno neu ddatblygu dulliau sydd eisoes wedi cael eu profi'n llwyddiannus ar lefel isranbarthol.

Argymhelliad 10

I ddilyn y CD, dylai Llywodraeth Cymru ystyried rhyddhau cyllid i'r BPRh i gyflawni nifer benodol o fodelau strategol y profwyd eu bod yn gweithio o fewn y cylch ariannu cyfredol (os yw'r dystiolaeth yma ar gael erbyn diwedd y cyfnod ariannu).

Gellid gweld hyn fel cyllid sydd ar gael i gyflawni'r 'manylebau cenedlaethol' a ddatblygwyd o ganlyniad i Argymhelliad 7. Byddai hyn yn ddull mwy cyfarwyddol o weithredu a fyddai'n adeiladu ar yr hyn a ddysgwyd o'r CD cyfredol.

Argymhelliad 11

Rydyn ni'n argymhell y dylai unrhyw gronfa drawsnewid yn y dyfodol gynnwys cyfnod cynllunio o chwech i ddeuddeg mis i'r prosiectau a gymeradwyir, ac yn ystod y cyfnod hwn gellir rhoi prosesau recriwtio ar waith a sefydlu strwythurau llywodraethu.

Argymhelliad 12

Dylai fframweithiau gwerthuso cadarn a chlir gael eu cymeradwyo o fewn cyfnod cynllunio'r prosiectau sy'n cael sêl bendith cyn y gallant symud ymlaen i gael eu cyflawni'n llawn yn achos unrhyw gyllid a ddaw i ddilyn y gronfa drawsnewid.

Argymhelliad 13

Dylai Llywodraeth Cymru ystyried cyfleoedd i gyfuno ffrydiau ariannu yn y dyfodol. Yn benodol, mae yna gyfleoedd i edrych ar y posibilrwydd o integreiddio cyllid ICF a'r CD. Dylid edrych hefyd ar gyfleoedd ehangach i gyfuno cyllid er mwyn symleiddio prosesau a chanolbwyntio cyllid ar flaenoriaethau strategol yn fwy effeithiol.

Argymhelliad 14

Rydyn ni'n argymell bod Llywodraeth Cymru'n datblygu meini prawf clir ar gyfer gwerthuso a thempledi ymgeisio ochr yn ochr â chanllawiau, prosesau cymeradwyo a phrosesau rheoli ac adrodd gweithredol cyson. Yn ogystal, dylai'r BPRh ddangos yn glir sut y byddant yn bodloni'r gofynion adrodd a rheoli gweithredol a gwerthuso o'r cychwyn cyntaf er mwyn osgoi gorfod gofyn am wybodaeth ychwanegol. Dylai Llywodraeth Cymru sicrhau trosiant cyflymach wrth roi sêl bendith i brosiectau a chyfathrebu'n rheolaidd ag arweinwyr y cynigion drwyddi draw. Dylid cynnig adborth manwl am unrhyw brosiectau aflwyddiannus fel mater o drefn hefyd.

Argymhelliad 15

Mae'r CD wedi dangos bod yna ddiffyg capasiti ar gyfer rheoli prosiectau a setiau sgiliau rheoli newid o fewn y system iechyd a gofal cymdeithasol. Dylai Llywodraeth Cymru, ar y cyd AaGIC, Gofal Cymdeithasol Cymru a CGGC rhoi ystyriaeth, ar lefel genedlaethol, i sut y gall gynyddu'r capasiti yma o fewn yr adnoddau staffio sydd ar gael, trwy gyllido cyfleoedd hyfforddi a chymwysterau cenedlaethol priodol.